

นวนชนก วิเทศวิทยานุศาสตร์ 2550: บทบาทด้านการเมืองและสังคมของพระราชชายา
เจ้าดารารัศมีที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2416-2476)
ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล, อ.ม. 172 หน้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสยามและหัวเมือง
ล้านนาในช่วงเวลาพ.ศ.2416-2476 เพื่อศึกษาบทบาทของพระราชชายาเจ้าดารารัศมีที่มีผล
ต่อการเมืองและสังคมของเมืองเชียงใหม่ โดยผลการวิจัยพบว่า ประการที่หนึ่ง การเปลี่ยนแปลง
ทางการเมืองและสังคมของจังหวัดเชียงใหม่ในปีพ.ศ.2416-2476 มีผลจากปัจจัยภายนอกคือ
การล่าอาณานิคมของชาติตะวันตกในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ส่งผลกระทบต่อการเมืองของ
รัฐสยาม ทำให้รัฐสยามดำเนินนโยบายเพื่อการรวมอำนาจสู่ส่วนกลางและปัจจัยภายในคือ
การสร้างฐานอำนาจของชนชั้นผู้นำในเชียงใหม่สอดคล้องกับนโยบายของสยามในการเข้ามา
ประสานผลประโยชน์และมีอำนาจในการปกครองเชียงใหม่อย่างสมบูรณ์ในที่สุด

ประการที่สอง พระราชชายาเจ้าดารารัศมีทรงมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
และสังคมของจังหวัดเชียงใหม่ โดยตลอดพระชนม์ชีพนั้นพระองค์ทรงดำรงพระยศในฐานะ
พระธิดาของเจ้าเมืองประเทศราชและพระราชชายาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
โดยสถานะทั้งสองได้ส่งผลให้พระองค์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งทั้งในแง่ของคนกลางเพื่อเชื่อม
สัมพันธ์และรักษาผลประโยชน์ทางการเมืองและถ่ายทอดอัตลักษณ์ทางสังคมระหว่างกรุงเทพฯ
และเชียงใหม่ เพื่อยกระดับฐานะของเชียงใหม่ในการรับรู้ของสยามท่ามกลางกระแสการรวม
อำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางของกรุงเทพฯ

ประการที่สาม จังหวัดเชียงใหม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของรัฐสยามซึ่งมีผลต่อ
คนในท้องถิ่นที่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับนโยบายต่างๆของส่วนกลางโดยพระราชชายา
เจ้าดารารัศมีเป็นผู้เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสองวัฒนธรรมและทรงนำความรู้จากราชสำนัก
สยามมาปรับใช้ทำให้ยังคงรักษาเอกลักษณ์ท้องถิ่นได้

นวนชนก วิเทศวิทยานุศาสตร์
ลายมือชื่อนิติสิต

พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล
ลายมือชื่อประธานกรรมการ

30 / 10 / 50